

Hebrew and World Literature

For Olim
For religious schools

ספרות עברית וכללית

לעולים חדשים
לבתי ספר דתיים

Instructions for examinees

- א. Duration of exam: One and a half hours
- ב. Exam structure and breakdown of points:
This exam consists of two parts.
Part I – Prose (Tales of our Sages, Short Story),
Drama and Monodrama
(2×30) — 60 points
Part II – Poetry (Medieval Poetry,
20th-Century Hebrew Poetry)
(2×20) — 40 points
Total — 100 points
- ג. Material that may be used during the exam:
(1) A printed list of the works studied in class
(2) A Hebrew-other language / other language-
Hebrew dictionary of the student's choice
- ד. Special instructions:
(1) You must attach the printed list of works that
were studied in class to your answer booklet.
(2) Do not write about the same work in different
answers.

Write only in the answer booklet. Write "טיוטה" at the top
of each draft page. If you write draft material outside the
answer booklet, your exam may be disqualified!

Good Luck!

- הוראות לנבחן
- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:
בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון — סיפורת (מעשה חכמים, סיפור קצר), דרמה
ומונודרמה
(30×2) — 60 נקודות
פרק שני — שירה (שירת ימי הביניים, השירה העברית
במאה ה-20)
(20×2) — 40 נקודות
סך הכול — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
(1) רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.
(2) מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי, לפי בחירת התלמיד.
- ד. הוראות מיוחדות:
(1) חובה לצרף למחברת הבחינה את הרשימה המודפסת
של היצירות שנלמדו בכיתה.
(2) אין לכתוב על אותה יצירה בתשובות שונות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד
המשמש טיוטה. כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה
עלולה לגרום לפסילת הבחינה!

בהצלחה!

Questions

Part I – Prose (Tales of our Sages, Short Story), Drama and Monodrama

(60 points)

Answer two of the questions 1-11 (each question – 30 points; total – 60 points).

Tales of our Sages [מעשה חכמים]

1. Read the tale about Hillel the Elder below and answer the question that follows.

אָמרוּ עָלָיו עַל הַלֵּל הַזֶּקֶן, שֶׁבָּכַל יוֹם וַיּוֹם הָיָה עוֹשֶׂה וּמַשְׁתַּכֵּר בְּטַרְפְּעִיק.
חָצִיו הָיָה נוֹתֵן לְשׁוֹמֵר בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְחָצִיו לְפִרְנָסָתוֹ וּלְפִרְנָסַת אֲנָשֵׁי בֵּיתוֹ.
פַּעַם אַחַת לֹא מָצָא לְהַשְׁתַּכֵּר וְלֹא הִנִּיחוּ שׁוֹמֵר בֵּית הַמִּדְרָשׁ לְהַכְנִס;
עָלָה וְנִתְלָה וַיֵּשֶׁב עַל פִּי אֲרֻבָּה, כְּדִי שִׁישְׁמַע דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים מִפִּי שְׁמַעְיָה וְאַבְטָלְיוֹן.
אָמְרוּ: אוֹתוֹ הַיּוֹם עָרַב שַׁבַּת הָיָה, וְתִקּוּפַת טִבַּת הָיְתָה, וַיֵּרֶד עָלָיו שֶׁלֵּג מִן הַשָּׁמַיִם.
כְּשֶׁעָלָה עֲמוּד הַשַּׁחַר אָמַר לוֹ שְׁמַעְיָה לְאַבְטָלְיוֹן:
אַבְטָלְיוֹן אָחִי, בְּכָל יוֹם הַבַּיִת מְאִיר וְהַיּוֹם אָפֵל, שָׁמָּה יוֹם מַעֲנֵן הוּא?
הִצִּיצוּ עֵינֵיהֶן וַיֵּרְאוּ דְמוּת אָדָם בְּאֲרֻבָּה.
עָלוּ וּמָצְאוּ עָלָיו רוֹם שֶׁלֹּשׁ אַמּוֹת שֶׁלֵּג.
פָּרְקוּהוּ וְהִרְחִיצוּהוּ וְסִכּוּהוּ וְהוֹשִׁיבוּהוּ כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה.
אָמְרוּ: רָאוּי זֶה לְחַלֵּל עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת.

Write about three contrasts [ניגודים] that appear in this tale, and explain how they help to convey the meaning of the tale.

Note: Do not write about the same work in different answers.

Short Story

2. כינורו של רוטשילד / אנטון צ'כוב

Describe the relationship between Yakov and Marfa [מארפה] and the relationship between Yakov and Rothschild, and explain what we can learn from these relationships about Yakov.

3. יגון / אנטון צ'כוב

In this story there is a direct analogy [הקבלה] between Iona [יונה] and his horse, and a contrasting analogy between the horse and the other characters that Iona meets.

Describe these analogies, and explain how they help to characterize Iona and portray the meaning of the story.

4. כינורו של רוטשילד / אנטון צ'כוב or יגון / אנטון צ'כוב or another short story

The beginning of a short story usually contains hints of how the plot will unfold.

Describe the beginning of a short story you studied, list two hints that appear there, and explain what these hints reveal to the reader about how the story will unfold.

Drama

5. בעלת הארמון / לאה גולדברג

Describe how each of the characters Lena, Dora and Sand relates to Zabrodski, and explain what makes each of these characters relate to Zabrodski in the way you described.

6. ילדי הצל / בן-ציון תומר

Below is an excerpt of a dialogue between Nurit and Yoram. Read the excerpt, and answer the question that follows.

נורית (בנוגע למוכר הבלונים): אלה נעלבים כל כך מהר.

יורם: לכל אחד מהם 20 קילו T.N.T [חומר נפץ] בלב.

Explain Yoram's statement. Base your answer on the behavior of three characters in the play and their past experiences.

7. אנטיגונה / סופוקלס

Answer both items, א and ב, below.

- א. Extremism and inability to compromise are characteristic of the behavior of tragic heroes. How are these characteristics evident in the behavior of Antigone and in the behavior of Creon [קראון]? Explain your answer, giving examples. (20 points)
- ב. Choose another characteristic of the tragic hero, and explain how the characteristic you chose is evident in Antigone's behavior or in Creon's behavior. (10 points)

8. בית בובות / הנריק איבסן

Describe the ending of the play "בית בובות", and explain whether this ending resolves the problems that arise in the play or not. Give an example/examples to support your answer.

9. אויב העם / הנריק איבסן

Answer both items, א and ב, below.

- א. Describe the ending of the play "אויב העם". Is it optimistic, pessimistic, or both optimistic and pessimistic? Explain your answer, giving an example/examples. (20 points)
- ב. In your opinion, is the play's ending surprising or predictable? Explain your answer. (10 points)

10. ביקור הגברת הזקנה / פרידריך דירנמט

In the plot of the play "ביקור הגברת הזקנה", social order and family order are disrupted.

Describe and explain how the disruption of social order and family order are evident in the plot of the play. Base your answer on four examples found in the play.

Monodrama

11. לרקוד עם אבא / איציק ויינגרטן

Answer both items, א, and ב, below.

- א. Below is an excerpt from the monodrama "לרקוד עם אבא". Read the excerpt and answer the question that follows.

פתאום אבא צעק: "מספיק, שמעתי מה שאמרתי?! הגיע הזמן שתהיה קצת עם עצמך. אתה לא יכול לקרוא, אתה לא יכול לכתוב. אז תשיר. תצייר. תמצא כבר מה לעשות. מספיק לבוא איתי כל הזמן לכל מקום. מה יהיה כשאני לא אהיה? מה תעשה אז?"

What can we learn from this excerpt about the difficulties experienced by the father and the difficulties experienced by the son? Give another example from the monodrama that illustrates the difficulties experienced by each of them (a total of two examples). (20 points)

- ב. Does the son succeed in overcoming his difficulties? Explain your answer and give an example/examples based on the ending of the monodrama. (10 points).

Part II – Poetry

(Medieval Poetry, 20th-Century Hebrew Poetry)

(40 points)

Answer two of the questions 12-17 (each question – 20 points).

Medieval Poetry

12. Read the following poem and answer the question below.

אהבת הדסה / רבי שלום שבזי

אהבת הדסה על לבבי נקשרה / ואני בתוך גולה פעמי צוללים.
לו יש רשות לי אעלה את חברה / תוך שערי ציון אשר הם נהלים.
שחרית וערבית בת נדיבים אזכרה / לבי ורעיוני בחשק נהלים.
בנעים זמירות מנדוד אתעוררה / ואני ורעיתי ברנה צהלים.
בינו עדת קדש בשירה חברה / חתן והפלה בחפה נכללים.
זה יום שמחות לאימה יקרה / כי היא ודודה חן וחסד גומלים.
יחדו אלי שלחן וכוס דודי קרא / זמן שרידינו וכל הנסגלים.
מכוס ישועות אשמחה ואזמרה / אוציא לכל סודי ואשיב שואלים.
שם טוב למשפילים בדעת ישרה / כי הם עלי יצרים בודאי משלים.
תאות לבבם לעשות טוב גברה / יעלו לגן עדן וחיים נוחלים.
אהבת יחידתי לטוב א-ל נהרה / ברוך שהוא נותן שכר כל פועלים.
שלום כנהר לעדתי ינהרה / זמן וגם בחור וכל העוללים.

What is the central idea of the poem "אהבת הדסה"? Explain how one literary device [דרך עיצוב] used in the poem helps to express this central idea.

13. Read the following poem and answer the question below.

ישנה בחיק ילדות / יהודה הלוי

ישנה בחיק ילדות, למתי תשכבי! דעי כי נעורים כנערת נגערו!
הלעד ימי השחרות? קומי צאי, / ראי מלאכי שיבה במוסר שחרו,
והתנערי מן הזמן, כצפרים / אשר מרסיסי לילה יתנערו.
דאי כדרור למצא דרור ממעלה / ומתולדות ימים כימים יסערו.
היי אחרי מלכך מרדפת, בסוד / נשמות אשר אל טוב ה' נהרו!

Explain the fourth stanza [הבית הרביעי] of the poem, and how it helps us understand the world view of the speaker in the poem.

In your answer, you should also note and explain one literary device [אמצעי אומנותי] used in this stanza.

20th-Century Hebrew Poetry

Eretz Yisrael and Yerushalayim

14. Read the following poem and answer the question below.

ארן / לאה גולדברג

כָּאֵן לֹא אֶשְׁמַע אֶת קוֹל הַקּוֹקֵיָה.
כָּאֵן לֹא יִחַבֵּשׁ הָעֵץ מְצַנֶּפֶת שְׁלֵג,
אֲבָל בְּצֵל הָאֲרָנִים הָאֵלֶּה
כָּל יְלָדוֹתַי שָׁקְמָה לְתַחֲיָה.

צִלְצוֹל הַמְּחַטִּים: הִיָּה הִיָּה ---
אֶקְרָא מוֹלָדֹת לְמֶרְחֵב־הַשְּׁלֵג,
לְקֶרֶח יֶרְקוֹק כּוֹבֵל־הַפֶּלֶג,
לְלִשׁוֹן הַשִּׁיר בְּאֶרֶץ נִכְרֵיָה.

אוֹלֵי רֶק צִפְרֵי־מָסַע יוֹדְעוֹת -
כְּשֶׁהֵן תְּלוּיּוֹת בֵּין אֶרֶץ וְשָׁמַיִם -
אֵת זֶה הַכָּאֵב שֶׁל שְׁתֵּי הַמוֹלָדוֹת.

אֲתֶכֶם אֲנִי נִשְׁתַּלְתִּי פַעַמִּים,
אֲתֶכֶם אֲנִי צִמְחָתִי, אֲרָנִים,
וְשָׂרָשִׁי בְּשָׁנֵי נוֹפִים שׁוֹנִים.

What do the migrating birds symbolize in the poem? Explain, giving an example/examples, how this symbol helps to portray the experience of the poem's speaker.

Holocaust Poetry

15. Read the following poem and answer the question below.

היער השחור או לאן נעלמו הילדים / אסתר אטינגר

היער השחור הוא ירק
עציו זקופים, ישרים כסרגלים
חפים מרבב.
לעתים אפטר לשמע אותם מרננים.

היער השחור הוא ירק מבחוץ
ושחור מבפנים.
מרבב קסמים,
פרות אדמים, פטריות,
אגדות, גמדס, מכשפות, פיות.
ילד וילדה תועים בתוכו.

היער השחור מסתיר
יותר ממה שהוא מגלה,
הן זה טיבו של יער,
מכסה לרעים ולטובים
והיא תהלתו –
ילד וילדה תועים בתוכו.

בחלפי על פגיו, בין עציו הזקופים, הרמים
המרעישים בגימוס, אני שואלת לאן נעלמו
הילדים

והאם הפכו עורם חיתו יער?
ומי הוא זה שהסתתר בין הענפים
חופר מחלה בינות שרשים ושרכים
אוהז לב מפפר, מקשיב
אל היורים.

Describe the black forest, and explain its role in conveying the meaning of the poem.

Couple Relationships [זוגיות]

16. Read the following poem and answer the question below.

כָּאֲשֶׁר הָיִיתָ פֹּה / זְלֵדָה

כָּאֲשֶׁר הָיִיתָ פֹּה
וּמִבְטָךְ הַחוּם מִגֵּן עָלַי
וּמִחֻשְׁבוֹתַיִנִי נוֹגְעוֹת
פֶּתַע
כָּנָף אֶל כָּנָף.

כָּאֲשֶׁר הָיִיתָ עִמָּדִי
בְּתוֹךְ הַדְּבָרִים הַחוֹלְפִים
הָיוּ הַקִּירוֹת בְּגִיבַיִת קְשִׁישִׁים
שֶׁסָּפְרוּ מַעֲשִׂיּוֹת עֲתִיקוֹת
בְּעָרֵב
כָּאֲשֶׁר שָׁתִינוּ יָהּ.

עֲכָשׁוּ הַקִּירוֹת אֵינָם מַחֲסֵה
הֵם הִסְתַּגְּרוּ בְּשִׁתְּקָנָם
וְלֹא יִשְׁגִּיחוּ בְּנִפְלִי
עֲכָשׁוּ הַקִּירוֹת סִיד וּמָלֵט
יְסוֹד זָר
חֹמֶר לֹא עוֹנֶה כְּמוֹת.

Describe the main contrast [ניגוד] found in the poem, and explain the role of this contrast in conveying the poem's meaning.

Man and his Identity

17. Read the following poem and answer the question below.

פגומים / ארז ביטון

על סף חצי בית בארץ ישראל
עמד אבי
מצביע לצדדים ואומר:
בהריסות האלה
נבנה פעם מטבח
לבשל בו זנב לויתן
ושור הבר,
ובהריסות האלה
נקים פנת תפלה
למצא מקום
למקדש מעט.
אבי נשאר בסף
ואני כל ימי
מציב פגומים
אל לב השמים.

Describe the father as portrayed in this poem, and explain how one literary device [אמצעי אומנותי] helps to portray him.

Good Luck!

All rights reserved by the State of Israel.
This document may not be copied or disseminated without
permission from the Ministry of Education.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך